

hvilken Form man saa ellers vil anvende. Det er umuligt at gøre det paa anden Maade og vil altid være umuligt at gøre det paa anden Maade. Det er disse Bemærkninger, jeg vil gøre om § 32; der bør ingen Misforstaaelse være om, hvad den indeholder.“ — I Forbindelse hermed kan anføres, at da ved 3die Behandling det Spørgsmaal blev rettet til Konseilspræsidenten, om han var enig med Ordføreren i den Maade, hvorpaa han havde udtalt sig om den foreslaede § 32, svarede *Konseilspræsidenten* (L. Sp. 1221): „Jeg skal i denne Anledning bemærke, at den almindelige politiske Udvikling, som den har fundet Sted her i Landet, siden Juni-Grundloven blev givet, har ført med sig, at der er opstaaet et ganske naturligt Ønske om at sikre hver Vælger den Ret til Indflydelse paa Folkerepræsentationens Sammensætning, som hans Stemmeret tillægger ham. Det er dette, der har fundet sit Udtryk i Bestemmelsen i Grundlovens § 32 om, at Valgloven ved den Valgmaade og de nærmere Regler for Valgrettens Udøvelse, som den foreskriver, skal have til Formaal at sikre den lige Repræsentation af de forskellige Anskuelser i Folket blandt Vælgerne. Ved den foreslaede Affattelse af § 32 er den forholdsmæssige Repræsentation af de forskellige Anskuelser blandt Vælgerne grundlovsmæssigt fastslaaet. Derimod er Forholdstalsvalgmaaden som saadan, taget i Betydning af de hidtil kendte Metoder, ikke fastslaaet i den Forstand, at ingen anden Valgmaade kan anvendes til Formaalets Opnaaelse. Man kan ikke forlade Forholdstalsvalgmaaden f. Eks. til Fordel for Valg i Enmandskredse uden Suppleringsmandater eller for nogen anden Valgmaade, som i mindre Grad end Forholdstalsvalgmaaden giver Betingelser for en ligelig Repræsentation. Men hvis Fremtiden maatte bringe til Modenhed og gøre egnet til Indførelse i en Valglov nye Valgmaader, som i højere Grad eller paa bedre Maade end Forholdstalsvalgmaaden sikrer en ligelig Repræsentation af alle Anskuelser blandt Vælgerne, saa kan Lovgivningsmagten ved Valgloven indføre en saadan Valgmaade. Man maa dog huske, at Forholdstalsvalgmaaden er et Middel, den ligelige, forholdsmæssige Repræsentation af alle Anskuelser blandt Vælgerne er Maalet, og det kan ikke paa nogen Maade siges paa Forhaand at være afskaaret, at den menneskelige Aand skulde udtænke bedre Valgmaader end de nu kendte til at naa det Formaal, som er grundlovsfæstet: den ligelige, den forholdsmæssige Repræsentation af alle Anskuelser blandt Vælgerne.“*)

*) En tilsvarende Udtalelse fremkom Konseilspræsidenten med i Folketinget (F. Sp. 3938). Hertil kan yderligere føjes, at Borgbjerg under 3die Behandling i Folketinget — efter at Hammerich paa Højres Vegne havde udtalt sin Tilslutning